

solum in ipsa investitura anni 1597. adfunt verba de novo locaverunt, sed ultro in subsequenti anno 1612. partes asseruerunt dictam præcedentem investituram fuisse novam locationem, ibi, in Emphyteusim perpetuam concesserint, & de novo locaverunt, & in hac materia attendenda est mens

21 † concedentis ex verbis etiam postea prolatis educta, Cald. de renovat. Emph. lib. 1. q. 4. sub n. 14. vers. in Emphyteusi, adeo quod observantia potius demonstrat in prima investitura non fuisse comprehensos extraneos, ut in puncto ponderavit Rota in supra citata Cajetana Bonorum 10. Junii 1648. §. minus urget coram R. P. D. meo Cerro; cum tamen sufficeret esse dubiam, & æquivocam, Rot. decis. 121. num. 15. p. 7. recent.

Quod prohibitio alienationis dirigatur quoque contra habentes causam à successoribus primi acquirentis * non facit conjecturam comprehensionis extraneorum, quia causam habere poterant à successoribus ipsimet consanguinei remotiores, mediante nempe alienatione in eos facienda à proximioribus in gradu vel mediante subhastatione facta ad instantiam creditorum; quæ cum sit alienatio necessaria * non inducit caducitatem, Cavale. dec. 360. n. 4. Rot. in rec. n. dec. 25. n. 12. p. 5. & satis est ea verba quid minimum operari dum ex aliis apparet investituram non esse hæreditariam Menoch. conf. 61. n. 20. Rot. dec. 74. n. 10. p. 6. recent. Conventio pariter solvendi laudemium in casum alienationis verificari potest ipsos consanguineos, si videlicet postquam res quæ dividua * est fuisset ad plures æquales in gradu delata, uni tantum eorum alio titulo quam successione vel juris accrescendi obtineret, Ceph. conf. 195. n. 26. Bursatt. consil. 137. n. 7. & consil. 181. n. 9. & seqq. Pafecth. consil. 2. n. 9. consil. 3. n. 8. Redoan. de reb. Eccles. non alien. q. 66. n. 53. Amode. de Laudem. q. 25. n. 4. cum aliis alleg. à Moderno Arcis Hannoni ead. tract. tom. 1. q. 12. art. 1. nu. 30. & n. 38. & seqq. & à Moderno Beneventano decis. Beneventana 36. n. 3. & seqq.

Et quibus probata satis visa fuit devotio ob deficientiam consanguineorum Angelæ de Calandris ultimæ investitæ, quæ cum instituerit hæredem Hospitale in quod ut manum mortuam obstant prohibitione alienationis expressa tam legis quam hominis ac declaratione quod nec ipsa Angelica succedere possit, si esset Monialis, bona neque per viam institutionis devenire poterant, etiam ad effectum assequendi æstimationem, † ex hoc capite quoque resultat clara devolutio, ut plene firmatur in decis. 211. n. 22. & seqq. p. 6. rec. in Bonon. Bonorum Emphyteuticorum 7. Junii 1647. §. fin. coram R. P. D. meo Meltio in dictis Cajetana Bonorum coram R. P. D. meo Cerro, & in Bononien. Bonorum 27. Martii 1748. coram R. P. D. meo Verospio.

26 Non obstat quod Moniales recipiendo ab Hospitali quinquennium, & Canones † per 30. ferè annos censentur ejus institutionem approbasse, Gramm. decis. 283. n. 3. Rota in Tiburtina prætense devolutionis 13. Decembris 1615. coram clar. mem. Card. Fabricio Verospio, & in Romana Domus 27. Maii 1647. coram R. D. meo Decano, & approbare potuerint Menoch. conf. 216. n. 43. Surd. conf. 521. n. 10. Add. ad fan. mem. Greg. XV. decis. 520. n. 14. in fin. Tum quia Canones recepti fuerunt à Prioribus, * & Procuratore qui Monialibus præjudicare non possunt. cap. veniens ubi notant omnes de transact. Hond. conf. 55. n. 25. li. 1. Buratt. dec. 601. n. 9. & fuit dict. in Pifauren. Manutentionis 4. Junii 1646. §. qua possessione coram bon. mem. Arguelles; Tum

etiam quia deficit beneplacitum Apostolicum quod necessarium esset non obstante quod domus alias fuerit in Emphyteusim concessa & sic solita locari, cum enim nusquam fuerit solita locari manui mortuæ, adhuc in hac parte in qua solitum aliteratur * opus est beneplacito Apostolico, Alex. conf. 9. n. 2. lib. 3. Cur. jun. de feud. p. 2. q. 6. Redoan. de reb. Eccles. non alien. q. 2. n. 28. Rot. decis. 176. n. 43. p. 5. recent. cum aliis allegatis per Moder. Pignat. in suis singul. tom. 2. alienat. rer. Eccles. c. 1. n. 20. & fuit dictum in Ravennat. Domus 14. Junii 1649. §. ultra quod coram R. P. D. meo Royas. Licet verius sit quod non probetur solitum, * cum nulla detur præcedens locatio solemnis, & postremæ duæ factæ Calandris à quibus Hospitale causam habet, non fuerint sortitæ effectum per quadraginta annos ut ad inducendum solitum requiri tradit Præpos. in c. 1. n. 23. & seq. qui feud. dar. poss. Rot. d. decis. 176. n. 42. p. 2. recent. aliisque relati à d. Modern. ibidem, n. 22. & præsumptio * beneplaciti Apostolici ex longa observantia quam sustulit novissima Constitutio fan. mem. Urbani VIII. præservativa jurium Ecclesiæ, cessat in casu nostro; quia non adest integer lapsus triginta annorum * ad hunc effectum requisitus; ita ut 29. anni non sufficiant ex allegatis per Adden. de fan. mem. Greg. XV. dec. 354. sub n. 18. vers. minus.

Et ita decisum utraque parte informante.

DECISIO LXX.

R. P. D. ZARATE.

Romana Bonorum, seu Ususfructus.

Veneris 19. Januarii 1652.

SUMMARIUM.

- 1 Alimenta & sumptus litis debentur, constituto de paupertate, & bono Jure.
- 2 Pauper dici nequit habens redditum domus & artem.
- 3 Paupertas non dicitur justificata ad effectum consequendi alimenta, quando quis operando potest lucrari.
- 4 Bonum Jus, ex quibus justificetur.
- 5 Juramentum attestantis de voluntate Testatoris, quando requiratur.
- 6 Testes duo etiam singulares sufficiunt ad declarandum voluntatem Testatoris.
- 7 Odiosi Testatori non censentur vocati sub generali commendatione.
- 8 Testatoris voluntati omnibus modis satisfaciendum est.

Edita decisione in hac causa, die 4. Maii 1646. coram bon. mem. Arguelles, quæ declarationem Patris prohi in Testamento Adriani commissam, ad mentem, & voluntatem Testatoris reduxit, exprimendo dimidiam partem ususfructus relictæ Patri Probo assignari debere, pro collocandis Virginibus familiæ, cum in sua dispositione suum sanguinem commendasset. Nunc Franciscus Coppa, Testatoris frater Patruelis Catharinam suam filiam tanquam de familia, & sanguine sub hoc legato comprehensam contendit: sub prætextu verò, quod egestate, & inopia laboret, & quod ipsi bonum jus suffragetur, interim pro alimentis, & litis expensis insistit: quare præinfertum dubium proposui; An & ad quam summam debeantur alimenta, & sumptus litis; Et neutrum deberi DD. responderunt.

Deficiunt

Deficiunt siquidem duo necessaria requisita, ut alimenta, & sumptus litis præstentur, paupertas scilicet, & bonum jus; * quæ simul ad hunc effectum concurrere debent juxta text. in l. si instituta 27. §. de inoffic. test. ubi gloss. & Faber ff. de inoff. test. l. fin. §. si ei, & §. cum si tales C. de ordin. cognat. l. penult. ff. ut in poss. leg. Rot. coram Card. Seraph. dec. 426. n. 1. dec. 617. n. 6. part. 4. tom. 3. recent. in Anconitana alimentorum 4. Junii 1646. in princ. coram bon. mem. Arguelles.

Paupertas etenim Francisci non satis justificatur, cum è converso dicatur domum possidere, & futorem esse calceorum, quare pauper dici non potest, cum ex dicta domus redditu, & ex artificio, secundum suam conditionem vivere possit, gloss. in l. si quis argentum, C. de donat. Add. ad Bart. in l. spadonem, §. est autem, n. 1. ff. de excus. tut. Leonc. de privileg. paup. part. 1. quæst. 3. n. 45. Ad effectum enim consequendi alimenta non censetur paupertas sufficienter justificata, † quando quis potest operando aliquid lucrari, Leoncil. ubi proximè n. 62. Surd. de aliment. tit. 7. quæst. 6. nu. 2. cum seqq. Rot. coram Buratt. dec. 41. n. 7. & in annot. addit. dec. 617. n. 112. p. 4. tom. 3. rec.

Neque enim sufficeret paupertas, quandoquidem nec bonum jus ex parte Francisci, & ejus filiarum justificatur, vel ex sententia favorabili, † juxta tradita per Covar. pract. quæst. cap. 6. n. 6. Rot. dec. 250. n. 2. part. 1. & in allegata dec. 627. n. 8. part. 4. tom. 3. recent. ubi latè in annot. n. 123. vel etiam ex decisionibus, quas pro se habeant, quæ boni juris præsumptionem inducerent, Rot. dec. 34. nu. 3. part. 7. rec. & coram sanct. mem. Greg. XV. decis. 524. nu. 3. & in dicta Anconitana alimentorum 4. Junii 1646. §. præsumpt. coram bon. mem. Arguelles.

Ex dispositione verò Testatoris, suum sanguinem commendantis, talis præsumptio desumi non potest, nam illa ex declaratione Patris Probi, interpretationem recipit, quæ licet lite pendente absque juramento † facta fuerit, prout aliàs requiritur, ex traditis per DD. in l. Theopompus, ff. de dote præleg. Et ommissa distinctione quod Pater Probus assumptus fuerit tanquam Testis voluntatis Testatoris, vel tanquam arbitrator, quo casu non est necessarium juramentum, ut distinxit Bar. in dicta l. Theopompus, n. 7. Afflic. decis. 371. n. 6. & 7. Rot. in Romana legatorum 27. Maii 1639. coram clar. mem. Card. Verospio.

Certum est quod in præsentibus, hæc declaratio Patris Probi fidem meretur uti roborata, ex depositione duorum Testium, pro Antonio examinatum, ut in ejus sum. n. 3. & 4. Ex quibus constat testatorem in actu testandi nusquam fecisse mentionem de aliis consanguineis, quam de Antonio, ejusque sororibus, quoque proximis morti, dictas sorores, Margaritam, & Agnetem nuncupatas commendavit Patri Probo. Ex istis enim depositionibus voluntas Testatoris declaratur, atque illa verba Patri Probo directæ, Racommandandoli sempre, il suo sangue, referri debere ad sorores Antonii, ad quam voluntatem declarandam bene sufficiunt duo testes, † qui fuerunt præsentibus, licet satis non essent ad probandam ex integro voluntatem. Surd. conf. 129. n. 29. Honded. conf. 51. n. 76. & seqq. lib. 2. Joan. Franc. à Ponte, conf. 63. n. 9. & seqq. lib. 1. Cancer. var. resol. part. 3. cap. 20. n. 408. & seq. Rot. dec. 761. n. 13. part. 1. recent. Carpentor. hæredit. 28. Junii 1647. §. secundo quia coram R. P. D. meo Bichio, & in Pifauren. jocalium 22. Junii 1648. §. Et prædictis testibus, versic. & in fortioribus terminis, coram bon. mem. Arguelles.

Maximè cum sint testes, & deponant de eisdem verbis à Testatore prolatis ea fuisse emissæ pluribus personis præsentibus, quamvis se ad invicem non nominent, Grat. discept. forens. c. 948. n. 23. Et quamvis singulares essent, nihilominus probarent ex doct. Castr. conf. 395. n. 1. vers. isti quidem Testes post med. lib. 1. & dec. 765. n. 7. part. 2. rec. in allegata Pifauren. jocalium eodem §. & prædictis coram bon. mem. Arguelles.

Unde non solum prædictum Antonium prædictum, & ejus sorores apparet, verum etiam alios consanguineos, non ita acceptos atque aliquo modo odiosos Testatori fuisse, ut iidem Testes deponunt; Quare non præsumitur, quod sub illa commendatione generali † sui sanguinis voluisset Testator cæteros consanguineos comprehendere, ut probavit Soccin. fen. in l. utrum, §. cum quidam col. 3. ff. de reb. dub. Fusar. de substit. quæst. 317. n. 10. Molin. lib. 1. de primog. cap. 9. n. 13. Surd. dec. 41. n. 1. Et consequenter, quamvis facultas eligendi ex consanguineis Patri Probo relicta fuisset, non possit eligere Franciscum, qui Testatori erat odiosus.

Stante verò decis. bon. mem. Arguelles, assignante dimidiam partem ususfructus Patri Probo pro suffragio animæ Testatoris, & pro collocandis virginibus, nullo jure Franciscus in alimenta sui, & familiæ ipsius convertendam partem ususfructus tanquam in alienam causam præterdere potest, nam mens † & intentio Testatoris frustraretur, contra text. in §. disponat. Auth. de nupt. Rot. dec. 17. n. 6. p. 7. recent. Et ita &c.

DECISIO LXXI.

R. P. D. VEROSPPIO.

Romana Dotis.

Lunæ 29. Januarii 1652.

SUMMARIUM.

- 1 Dos à Patre constituta præsumitur congrua. Ex quibus congrua dicitur, n. 2. Excessiva non præsumitur, n. 7. Detrahitur de fideicommissis, non attenda testatoris prohibitione, n. 10.
- 3 Exheredatus nihil præterdere potest.
- 4 Constitutio Piana, circa dotis congruitatem, abrogata per Gregorianam.
- 5 Derogatio constitutionum, ex quibus resultet?
- 6 Falsitas nullitatem gratiæ non operatur.
- 8 Bonis liberis pro dote non extantibus ad fideicommissum datur regressus. Amplia, ut n. 9.
- 11 Mariti negligentia circa dotem, ipsi, non uxori imputatur.

Dotem in scutis 13000. Victoriæ filix à Lælio constitutam, cum post hujus obitum, ejusdem filii ac fratres respectivè, Victoriæ redarguerent de excessu, neque ex Primogenituræ bonis detrahi posse contenderent, super utroque per me hodie proposito dubio, in contrariam Domini viere sententiam. Quoniam condecencia dotis in casu proposito visa fuit posse desumi non solum ex Patris † eam confluentis judicio, cui plurimum in hoc solet à jure deferri, ut in l. furioso puberi in fin. ff. de curat. furios. l. nec in §. ea ult. ff. de adulter. leg. quidam cum filium, ff. de hæred. instit. Dec. in leg. pa-

Etum quod dotale n. 19. C. de collat. Aym. consil. 236. nam 4. & alii plures relati per Menoch. de arbitr. lib. 2. cas. 149. n. 5. & per Joseph. Ludovic. dec. 21. n. 52. Rot. coram Mant. dec. 229. n. 2. & dec. 131. n. 2. part. 4. divers. & decis. 195. n. 3. part. 2. recent. sed etiam tum ex nobilitate utriusque familiae, Historicorum nonumentis, ac testibus justificata, tum ex usu Civitatis, ac speciali hujus domus consuetudine, in foeminarum dotatione adhibita, ac plurium depositione testium comprobata, tum ex conjugis utriusque facultatibus & ac praecipue Laelii Patris, valorem excedentibus scutorum centum millium de tempore dotis constitutae, ut constat ex legitimo calculo, Judicis auctoritate confecto, & ab utraque parte subscripto. Ex quibus dotis condoncentiam sive excessum regulariter elici posse probat text. in leg. quero 61. leg. cum post 70. §. gener. & §. nuptiis. ff. de jur. dot. notat. Brunus de statut. foeminarum exclus. art. 9. quast. 1. n. 32. Rot. coram Caval. dec. 260. n. 3. & coram bon. mem. Urgell. dec. 26. n. 15. & in dec. 41. p. 4. tom. 2. & dec. 88. n. 9. cum seqq. p. 5. rec. Et quia denique condoncentia dotis congruere debet quantitati legitimae, ut notat Doct. in auth. res, quae C. commun. de leg. Dec. in consil. 106. n. 2. in fin. Deci. n. consil. 17. n. 19. lib. 2. Aym. consil. 236. n. 5. Joseph. Ludovic. dec. 21. nu. 38. Birtius dec. 122. nu. 6. cujus tamen valori correspondet dos assignata Victoriae: Siquidem, licet ipsemet Laelius septem superstitibus liberis decessisset, sex videlicet masculis, & altera foemina, fore Victoriam, haec tamen monasticam vitam elegit, ex masculis vero, tres ipsius haereditatem adivisse non constat, ceteros justis de causis & ab eodem exhaereditatos ad ipsius patrimonium non potuisse aspirare per tex. in l. Lucius. ff. de jure fsc. l. cum ratio, & l. sororem ff. quibus ut indig. Peregr. de jur. fsc. lib. 2. tit. 3. n. 1. cum aliis per Merlin. de legitima, lib. 4. tit. 1. q. 18. n. 1. & 2.

Neque dotis congruitatem excludit constitutio Piana, edita de anno 1367. in ordine 39. Bullarii p. 2. ex cujus dispositione ad summam longè minorem reducitur competentia dotis; Cum enim haec usu recepta non fuerit, & quinimò sive ex Bulla Gregorii XIII. abrogata, ut ponderavit Rota coram Greg. dec. 267. & in Romana Casalis Auguzzi uni 27. Junii 1640. coram R. P. D. meo Rojas: sive reformata per alteram Sixti V. editam anno 1587. in ordine 52. eadem parte 2. huic postmodum constitutioni Sixtinae in specie derogatum fuit à Clemente VIII. Pontifice in brevi super confirmatione Constitutionis dotis praedictae, & quibuscunque insuper aliis statutis, & Apostolicis Constitutionibus contrariis, cujus virtute derogationis elisa censetur vis Constitutionis Sixtinae, atque Pianae, ac ceterarum omnium, quae obesse possent, licet specialis earundem mentio non praecesserit, ut not. Doct. in leg. ult. C. contr. jur. vel util. pub. ubi Cyn. n. 2. Bart. n. 4. in fin. Alex. consil. 122. n. 8. lib. 4. Gonzal. ad reg. 8. gloss. 36. n. 66. ceterique relati in una Melevitana Antianitatis 1. Junii 1643. coram me in ult. §.

Hoc verò Breve Clementis pro hujus dotis confirmatione expeditum, obreptionis vitio redargui non poterit, quod ibi enuncietur, majorem pro legitima summam competuisse Victoriam. Praeterquam enim ipsa tantummodo remanserat haeres Laelii patris, ut fuit superius ostensum, adeoque ex facto corrui objectio; dum gratia summi Pontificis non hujusmodi enunciativa innititur, sed fundatur in eo, quod constitutio usu recepta non foret, sive usu contrario abrogata, neve hujus-

modi oppositionis praetextu voluntas contrahentium, ac fides, & juramenta eluderentur, ut legitur expresse in §. Nos considerantes; Enunciatio illa licet justificata non foret, & quinimò posset falsitatis vitio redargui, non tamen gratiae nullitatem operatur ex notatis in cap. ex parte, & in cap. cum olim, & in cap. inter ceteras de rescript. Felin. in cap. 2. nu. 23. eod. tit. ubi etiam Rip. n. 58. Rot. dec. 7. de rescript. in nov. & coram Bellamer. dec. 280. coram Puteo 193. lib. 1. & dec. 69. lib. 2.

Neque haec dos Victoriam & ex eo poterit excessiva praetumi, quod eam alias in scutis 7000. Rota taxaverit coram Sacrato in una Romana Dotis 18. Martii 1619. Quoniam ibidem As haereditarium promissoris dotis, valorem scu. 55. mil. non excessisse supponitur. Dum itaque in proposito casu ex calculo edito inter partes, ad valorem scutorum centum millium, & ultra ascendisse probatur patrimonium Laelii, dos consequenter in scut. 13000. taxata Victoriam, ejus quoque decisionis tenore perspecto, non poterit excessiva praetumi.

Alter pars dubii, quod ex Primogeniturae bonis dos persolvi possit, robor assumit ex testibus pro parte Victoriam formiter examinatis, ac aliam bonorum existentiam excludentibus, & Patris inopiam, ceterorum respectu bonorum justificantibus, ex quibus nequeat illa persolvi, ut respondit Rot. in una Romana Census 26. Junii 1647. in §. qui est casus noster coram R. P. D. meo Bichio, & in Romana Dotis 13. Februarii 1640. in §. neque obstant coram bon. mem. Card. Panzirolo, & in Romana haereditatis 14. Decembris 1646 in §. & licet, coram bon. mem. Arguelles, dum maxime coadjuvatur depositio ex praesumptione juris, & ceterorum existentiam bonorum excludentem in casu dotis jam constitutae, donec contrarium ab allegante probetur, ut not. Curt. sen. consil. 519. prop. fin. m. Cancer. var. resol. lib. 1. cap. 9. n. 174. & plures alii relati per Peregr. de fideicom. art. 42. n. 73. Rot. coram Mant. dec. 142. n. 5. & coram bon. mem. Urgell. dec. 241. n. 4. An judicialis praeterea interpellatio Marchionis adversarii praecessit ad indicanda bona libera Laelii, ex quibus eadem dos, sive residuum illius consequi possit. Huic enim satis probata censetur non existentia ad hoc ut contra Primogeniturae bona possit ad ulteriora procedi.

Hinc obesse non poterit prohibitio Lucae Testatoris, qui primogenituram instituit, cum legis dispositionem, quoad detractionem congruae dotis & (qualis in proposito casu ex supra deductis haec fuisse dignoscitur) impedire non valet l. nemo potest, ff. de leg. 1. §. quamobrem. Auth. de rest. & ea quae parit Rot. coram Gregor. dec. 266. n. 11. & alias resolutum fuit in hac eadem causa sub die 30. Maii 1618. coram bon. mem. Card. Fabricio Verospio, & sub die 20. Junii 1619. coram Remboldo, & 29. Novembris 1641. coram bon. mem. Merlino.

Hanc quoque dotis detractionem ex Primogeniturae bonis impedire non poterit negligentia ejusdem Victoriam objecta, in curanda satisfatione propriae dotis, ex pretio Castri Roccae Siccae, sive ex dote Hieronymae matris: Nulla enim constante matrimonio negligentia eidem objici potest, & sed ipsius debet viro imputari non autem obesse Uxori, ut respondit Rot. in Spoletana Salviani 3. Junii 1639. coram bon. mem. Merlino, Praeterquam pretium ex venditione Castri redactum anteriores exegerant creditores; Dos verò materna Hieronymae scut. 10000. proportionabiliter restituta fuit filiis ejusdem Laelii de pretio ejusdem Castri, eaque ad favorem Dominorum de Maximis,

Maximis, deducta pariter fuit in calculo in §. Sexta pariter, ut responsum fuit in decisione praeterita.

Denique obstare non poterunt quae super detractione fideicommissi Dominici repetuntur, hunc enim articulum, nec in decisione bon. memor. Remboldi deductum responderunt Domini praesentis non esse indaginis, & in antecedenti praeterea decisione fuisse sublatum.

Et ita &.

DECISIO LXXII.

R. P. D. MELTIO.

Melevitana Bonorum.

Veneris 10. Maii 1652.

SUMMARIUM.

- 1 Transactio dicitur transitus ab actione. Ut valeat qualibet dubitandi occasio sufficit, nu. 3.
- 2 Transactionis necessaria quae.
- 4 Fides mala per sententias purgatur.
- 5 Laeso concludenter probanda ad rescindendam transactionem. Qualiter metienda, n. 7. Enormissima quae dicatur, Judex arbitratur n. 8.
- 6 Legitimae consistentis in pecunia fructus non debentur.
- 9 Laesionis praesumptio removetur, ex praesentia Magistratus.
- 10 Transactione pro sustinenda capitur interpretatio.
- 11 Tutor non potest dici debitor ante redditam rationem.
- 12 Hospitale à laicis gubernatum dicitur laicale, & num. 15. Limita ut num. 13.
- 14 Fides probationem non facit.
- 16 Beneplacitum Apostolicum in contractibus Hospitalium, quando requiratur.

Domini persistendo in decisio coram me sub die 10. Februarii 1651. iterum responderunt liti, quam Venerabile Hospitale Sancti Spiritus Civitatis Melitae renovare praetendebat contra illos de Cassar obtinere transactionem alias usque de anno 1580. inter dictum Hospitale, & Auctores illorum de Cassar initam; quia transactio nil aliud est, quam recessus à lite, & actione mota, & movenda, & ideo dicitur transactio * quasi transitus ab actione, secundum Bart. in l. sive apud acta n. 22. C. de transact. vel quasi transiens actio, secundum Bald. in l. 2. ff. de jure jur. l. in summa, & l. eleganter, ff. de cond. indeb. leg. sub praetextu, Cod. de transact. c. 1. extr. eodem. Necessaria autem transactionis * requisita in eo consistentia, ut nempe illa fiat super re dubia, ac incerta l. 1. ff. de transf. Jac. in rubric. n. 15. ff. de transf. Roman. in consil. 517. n. 18. versic. non est autem dubium. Cravett. consil. 153. n. 10. versic. breviter ista transactio. Rota in recent. decis. 447. n. 2. versic. nec visum est obstare, & in Bononien. nullitatis concordiae 13. Junii 1645. coram R. P. D. meo Cerro §. secundo pro inefficacia; Nec non ut fiat cum mutua inter ipsos Transigentes compensatione aliquo hinc inde dato, vel remisso l. transactio nullo dato, ubi DD. C. de transact. Rot. in recentior. dec. 231. n. 2. part. 4. & dec. 271. n. 25. versic. qui dolus part. 6. Satis in proposito casu verificantur, quae propterea istius transactionis validitatem clarè demonstrant.

Dubietas materiae, super quia inita fuit transactio satis colligitur ex diuturnitate litis, & diverfitate sententiarum hinc inde emanatarum, & tamen ad hunc effectum * etiam quaecumque modica occasio dubitandi sufficeret, l. 2. ubi gloss. in verb. nulla, & ibi Bart. & Bald. n. 1. C. de transact. Alex. consil. 20. n. 3. versic. quia respondeo lib. 3. & etiam si lis adhuc in judicio deducta non fuisset, solus illius timor deservire potest pro justa causa transactionis, Paris. consil. 3. n. 24. versic. esto quod lis in judicio part. 4. Rot. in recent. dec. 263. n. 2. part. 3. & in Bononien. fideicommissi de Testamento ejusdem Xerri ordinatae succedebat, reportavit ab illis de Cassar amplissimam renunciationem omnium jurium, quae è contra illis competebant super haereditate, & bonis ejusdem Nicolai Antonii occasione dotis Antonellae ejus uxoris consistentis in pecunia, mobilibus, aliisque bonis violori pretio per eum distractis. Unde cum apparet uberem, & amplam fuisse recompensationem ab Hospitali reportatam, ex hoc capite justè impugnari non posse videtur hujusmodi transactio.

Non obstat objectum iterum excitatum laesionis enormissimae ex eo deductum, quod jura ab Hospitali renunciata longè majori aestimatione excedant ea, quae fuerunt in recompensam remissa ab illis de Cassar, nam etiam si attendatur calculus ad id probandum datus, pro parte Hospitalis ab illo minimè resultat talis laesionis probatio, in eo enim jura renunciata ab illis de Cassar valutantur in scutis 1020. & è contra bona dimissa ab Hospitali aestimantur in scutis 3589. prout in pluribus partibus in dicto calculo adnotatis à quibus tamen si demantur partem infra dicendam praetensa laesio penitus cessabit. Primò namque demanda venit partita scut. 796. occasione fructuum, à die motae litis dicta summa per sententias liquidatorum, quia cum dictae sententiae fuerint deinde revocatae, & concessa illis de Cassar reintegratio in bonis ad quae Hospitale antea obtinuerat immiffionem, utique tales fructus non sunt amplius ponendi ad creditum Hospitalis, cum illi spectent ad Victorem, & mala fides, * quae dici posset inducta ex originali contestatione litis, purgata deinde remansit, & conversa fuit in bonam fidem per sententias favorabiles reportatas à dictis de Cassar reis conventis leg. quae situm in fin. ff. de acquir. rer. dom. Surd. consil. 115. nu. 7. lib. 1. Menoch. de recuper. remed. 9. n. 593. Peregr. de fideicommiss. art. 49. n. 110. Rot. coram Buratt. decis. 568. n. 3. versic. tertio reos conventos.

Visa fuit pariter moderanda partita etiam scut. 900. pro pretio medietatis dicti Territorii Americae, quia ex Instrumento emptionis dicti Praedii facta à dicto Nicolao Antonio Xerri, & Laurentio Cassar de ann. 1562. apparet illud emptum fuisse in totum pro pretio unciarum 500. constituentium de moneta scuta 1250. quorum propterea medietas non excedit scuta 625. & istud justum pretium praesumitur; adeo ut si Hospitale illud majoris valoris fuisse praetendat, ipsi incumbat onus hoc probandi, maxime dum agit ad effectum rescindendi transactionem. * Unde plenè, & concludenter dictum valorem tenetur probare, Seraphi

decis.